

Búzás Huba

Zötyögve vitt a busz

1918. június 15-én az osztrák–magyar haderő
döntő vereséget szenvedett a piavei csatákban

én láttam égni a halk toszkánai tájat...
egy este emlegette rég a hajdan élt
kompánia nyári verandákon iszogatva
a chiantit: ősz apám meg Bornemissza Pál,
a csósz, süketelték és igazelmű
öreg pajtásuk, Varju jó Mihály
velük dühöngött, hogy e susmu-
soló kor biz' tagadni tán
akarja a bőszült
~ együtt nyüvesedtek! ~
legdicstelenebb, buta vérzivatar, ahol akkor
hazától távol estek el legjobbaink
~ miért Caporetto? miért Piavé? ~ ki az ördög
akarta vóna elkötni a más lovát,
itthon meg az asszonyi nép boronálta
ispánok, szolgabírók földjeit,
de még a káptalanét is,
így régútátul fogva mind,
ej, *fogcsikorogtunk*
a forradalomba!
~ ugyan, megeléjelem én e hiába beszédet! ~
doholt anyám ~ elhervadtak a csillagok
a sarzsijukon uraim, kaszakő a pogácsa,
alig jut tányér jó kaszásleves ma is;
elég!... valahogy ez járt a fejemben
minap, mikor zötyögve vitt a busz
azmely toszkánai tájon,
hol ért a szőlő és a bor
vöröslik a vértől...
na, idd ki fenékig!

Fáklyát sokezernyit!

*szovjet kivégzőosztagok ~ 1940-ben Katynnál ~
huszonkétezer lengyelt lőttek tömegsírokba*

leitta magát Janekunk ~ lengyel haverom ~ mire hárman
gyertyákat gyújtottunk homokdűnék között,
Marelle vele sírt, kis francia lány, szeretője,
Burgastól délre kelt a nap akkor ~ mondd csak el! ~
és elsomorogta: huszonvalahányadik ez
a nyár, hogy szovjet osztag lőtte le
nagyapját meg bátyjait és még
huszonezernyi társukat,
tarkón, *ravaszul, mert
német lövedékekkel...*

Katynnál rogytak ~ saját e kín! ~ a gödörbe,
azóta gyászol minden lengyel, gyújtsatok
gyertyákat, mécseseket, fáklyát sokezernyit!
hogy látva lássatok: hányféle arcot ölt
a Szörnyeteg... Janekunknak töltsetek
egy forró reggeli grogot, ne sírj, haverom!
biz' cidri volt ez az éj, de ládd,
Aljosa térdel ím' eléd
bocsánatodért ~ halld! ~
nagy népe nevében...

és játszta tucatnyi gyerek el a nemzeti himnu-
szokat: románt, magyart, a szerbet, németet,
a lengyelt mandolinon, érettük imákat,
zsolozsmázott a partra görgő tengerár,
csapatnyi sirály tipegett le a vízre,
Marelle is vetkezett ~ szemöldjei
koromfeketén vonalazva ~
hajának izzószájai
ragyogtak a szélben...
mögötte a nap kelt

A Svéd

*Raoul Wallenberg svéd diplomata ~ menlevelek kiadásával ~
magyar zsidók ezreit mentette meg Auschwitztól; Budapest
elfoglalásakor szovjet lágerba hurcolták*

fél évvel később sugbúgta csak el ~ *de tovább te
ne mondd!* ~ nénémasszony szájzárta téve az ujját,
hogy kosztosa egy gój siheder, na, de anyja szegénynek
jóféle jiddis kék handlésok lánya volt
(dúvad nyilasok lőtték a Dunába)
emez fiát a Svéd bujtatta ~ pszt! ~
ide hozta svájci papírral
~ *hesz zeyn! gajdeszba küldenék* ~
értettük a szót, hát,
itt dekkol azóta...

van bár betevőnk, valahá dobbantana mégis,
nyakig a cőresz erre tájt, patrónusát
is épp az orosz patrul paterolta a búsba,
magyar balsorsra találhatsz bűnbakot,
nyilas eszelősök után mi jöhet még?
~ halott egérből nem lesz bőregér ~
így mondta a Svéd hunyorítva,
magas volt, karcsú, elegáns,
nagy emberi arcél...
és fény-sziluett

körülötte, amint ajtókeretünkben utolszor
még visszaintve állt, egy pillanatra csak,
vakít az a perc: napfény gyufalángban
~ az örökkévaló jelenben éljete! ~
ezt mondta és lemerült a sötétség
mögé... sokáig vártuk vissza, hol,
mi sorsra jutott? csupán si-
ket űr, *a tett*, parányi fény
maradt meg utána
emlékezetünkben